

Zlatník a klenotník / zlatnice a klenotnice (kód: 82-013-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo průmyslu a obchodu
Skupina oborů: Umění a užité umění (kód: 82)
Týká se povolání: Zlatník a klenotník
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v dokumentaci, volba způsobu zpracování, materiálů, nástrojů a pomůcek pro výrobu šperků z drahých kovů	3
Posuzování kvality šperků z drahých kovů, provádění oprav šperků, značení výrobní, ryzostní a puncovní značkou	3
Samostatné zpracování výtvarného záměru pro realizaci nových vzorů šperků	3
Příprava materiálů z drahých kovů pro výrobu šperků	3
Povrchové úpravy zlatnických výrobků	3
Zhotovování šperků a klenotů	3
Zasazování drahých kamenů	3
Orientace ve způsobech odlévání drahých kovů	3
Lisování a válcování drahých kovů	3
Vrtání při výrobě šperků	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v dokumentaci, volba způsobu zpracování, materiálů, nástrojů a pomůcek pro výrobu šperků z drahých kovů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Objasnit dokumentaci předloženého vzoru	Ústní ověření
b) Stanovit technologický postup a způsob zpracování výrobku dle předloženého vzoru	Praktické předvedení
c) Zvolit vhodný materiál, nástroje a pomůcky pro konkrétní zlatnickou nebo klenotnickou práci	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Posuzování kvality šperků z drahých kovů, provádění oprav šperků, značení výrobní, ryzostní a puncovní značkou

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Určit ryzost šperku z drahých kovů	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Posoudit kvalitu zhotovení předloženého výrobku	Praktické předvedení
c) Stanovit rozsah poškození a technologický postup opravy předloženého šperku	Praktické předvedení
d) Provést jednoduchou opravu mechaniky předloženého šperku	Praktické předvedení
e) Popsat postup zvětšení nebo zmenšení prstenu	Ústní ověření
f) Označit ryzost výrobku z drahých kovů výrobní a ryzostní značkou, objasnit znalost puncovního zákona	Praktické předvedení a ústní ověření
g) Provést příjem a odbavení zakázky nebo objednávky na zhotovení, úpravu nebo opravu šperku	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Samostatné zpracování výtvarného záměru pro realizaci nových vzorů šperků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vytvořit výtvarný návrh nejméně třídílné soupravy šperků	Praktické předvedení
b) Stanovit technologický postup včetně volby vhodného materiálu a nástrojů pro realizaci šperků dle vlastního návrhu	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Příprava materiálů z drahých kovů pro výrobu šperků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Připravit materiál pro zhotovení výrobku žíháním, válcováním a protahováním	Praktické předvedení
b) Přenést návrh na kov	Praktické předvedení
c) Provést řezání, stříhání, pilování konkrétního materiálu	Praktické předvedení
d) Provést vyrovnání, vrtání a smirkování na konkrétním výrobku	Praktické předvedení
e) Provést techniku měkkého nebo tvrdého pájení na konkrétním výrobku	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Povrchové úpravy zlatnických výrobků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zvolit techniku povrchové úpravy šperku	Ústní ověření
b) Mechanicky opracovat zhotovovaný výrobek pilováním, smirkováním a leštěním	Praktické předvedení
c) Vysvětlit technologický postup elektrolytického pokovování drahými kovy, stříbření, zlacení šperku, rhodiování	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zhotovování šperků a klenotů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zhotovit prsten solitér podle předloženého vzoru a dokumentace	Praktické předvedení
b) Zhotovit šperk podle vlastního návrhu	Praktické předvedení
c) Vysvětlit technologický postup zhotovení určeného výrobku	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zasazování drahých kamenů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit určenou základní techniku zasazování drahého kamene (do krapen, do obruby, do šatonu, zasazení zaklepáním, do zrněk, odkryté zasazení nebo upevnění přírodnin do misek)	Ústní ověření
b) Provést zasazení kamene do zhotovovaného výrobku technikou do krapen, do obruby nebo do zrněk	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Orientace ve způsobech odlévání drahých kovů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit postup při odlévání od zhotovení modelu až po odlití výrobku do vulkanizační hmoty a zatmelovacích hmot	Ústní ověření
b) Rozeznat odlitek od zlatnické práce	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Lisování a válcování drahých kovů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Objasnit technologické postupy při práci na lisech	Ústní ověření
b) Předvést válcování na válcovací stolici při přípravě materiálu pro zhotovovaný šperk	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Vrtání při výrobě šperků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést vrtání ruční nebo za použití vrtačky na zhotovovaném šperku	Praktické předvedení

Kritérium je třeba splnit.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam. Zdravotní způsobilost pro vykonání zkoušky není vyžadována.

Pro ověření odborné způsobilosti Orientace v dokumentaci, volba způsobu zpracování, materiálů, nástrojů a pomůcek pro výrobu šperků z drahých kovů autorizovaná osoba připraví dokumentaci pro výrobu šperku - náušnic.

Pro ověření odborné způsobilosti Posuzování kvality šperků z drahých kovů, provádění oprav šperků, značení výrobní, ryzostní a puncovní značkou autorizovaná osoba připraví šperk určený k opravě – ozdobný řetízek, náušnice, brož nebo náramek.

Pro ověření odborné způsobilosti Samostatné zpracování výtvarného záměru pro realizaci nových vzorů šperků uchazeč vytvoří vlastní výtvarný návrh třídílné soupravy šperků nejméně v měřítku 3:1 na čtvrtce min. velikosti A4 v provedení kresba tužkou. Zpracování výtvarného návrhu bude zadáno autorizovanou osobou 30 dní před dnem zkoušky; uchazeč odevzdá autorizované osobě ve fyzické podobě ručně vypracovaný návrh dle uvedeného zadání nejdéle 7 dní před konáním vlastní zkoušky.

Pro ověření odborné způsobilosti Zhotovování šperků a klenotů, kritérium hodnocení a) autorizovaná osoba připraví vzor a dokumentaci prstenu solitér; časová norma pro jeho zhotovení je 8 hodin. Kritérium hodnocení b) bude ověřováno na vlastním výtvarném návrhu třídílné soupravy šperků, z něhož uchazeč bude realizovat pouze jeden - zvolený po konzultaci s autorizovanou osobou; časová norma pro jeho zhotovení je 28 -32 hodin.

Při ověření kritéria hodnocení c) uvedené odborné způsobilosti uchazeč vysvětlí technologický postup zhotovení jednoho určeného výrobku z uvedených: ozdobný řetízek, složitější brož, šperk zhotovený granátovou technikou, složitý pánský nebo dámský prsten, článkový náramek, prsten prořezávaný solitér zhotovený klenotnickou technikou, prsten karmazírunk zhotovený klenotnickou technikou.

Pro ověření odborné způsobilosti Orientace ve způsobech odlévání drahých kovů kritérium hodnocení b) autorizovaná osoba připraví min. 2 vzorky odlitků a 2 vzorky zlatnických prací.

Ověřování dle tohoto standardu by mělo představovat komplex navazujících činností vedoucích k dohotovení finálního produktu s využitím příslušných technologických postupů a technik. Při ověřování kompetencí zejména formou praktického předvedení, je třeba přihlížet především k dodržování povinností pro bezpečnou a zdraví neohrožující práci a dodržování technologické kázně.

Při hodnocení hotového výrobku je třeba posuzovat jeho kvalitu, přesnost provedení a estetické ztvárnění.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvláště pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání zaměřeném na zlatnictví a klenotnictví + střední vzdělání s maturitní zkouškou, a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti zlatnické a klenotnické výroby, příp. tvorby nebo ve funkci učitele odborného výcviku v oblasti zlatnictví a klenotnictví.
- b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání zaměřeném na zlatnictví a stříbrnictví a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti zlatnické, klenotnické nebo stříbrnické výroby, příp. tvorby nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku v oblasti zlatnictví, klenotnictví nebo stříbrnictví.
- c) Profesionální kvalifikace 82-013-H Zlatník a klenotník / zlatnice a klenotnice + střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti zlatnické a klenotnické výroby, příp. tvorby.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnotícím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Zlatnická dílna nebo ateliér s následujícími požadavky na materiálně-technické vybavení:

- Prostory s přívodem elektrické energie, plynu a vody odpovídající bezpečnostním předpisům
 - Strojní vybavení: lešticí zařízení, omílací zařízení, ultrazvuková leštička, digestoř, ruční válcovací zařízení, sloupová vrtačka, osvětlení, příslušné normy
 - Ruční vybavení: protahovací stolice, svěráky, cizelérské a tepací nářadí a základní řada nářadí pro zlatníky – letovací pistole na zemní plyn, sada kleští (plochošpičaté, ploché, kulaté, plochošpičaté zahnuté, protahovací, štípačky 2x, plochošpičaté s drážkami), sada jehlových pilníků – 6 ks (jemné 180/2), pilník plochý – velký 200/5, nůžky na plech, kružítko, pinzeta – do ohně zahnutá, letovací plato, pájecí pasta, rám na pilku 80 mm, lešticí kotouč plstěný – čočka, lešticí kotouč plstěný – kulatý, lešticí kotouč plstěný – kulatý malý, lešticí kotouč plstěný – špička, lešticí kotouč – hadrový, lešticí kotouč žíněný, lešticí pasta červená, lešticí pasta zelená, posuvné měřítko – šuplera, naklepávací kužel – kónus, kladívko 60 g, vrtáčky (0,6–0,8 - 1–1,5 - 2–2,5) sada 6 ks, smirek (3x 320, 2x 240, 5x 400), lupenkové pilky (0/2), kuffík na nářadí zamykatelný, ocelové měřítko, štěteček na borax, palička silikonová, hefty na pilníky (2x), šroubení + hadice k pistoli, tvarové (šínové) kleště, rydlo špičaté, hefty na rydla 1x, ruční svěrka velká, ruční svěrka hodinářská, pilník půlkulatý velký, pinzeta tenká rovná, kartáč mosazný, frézka (paraplíčko) č. 5 a 3, dřevěná prstenová svěrka malá, cizelérská půlkoule + tmel + stojan na tepání, ocelová tyčovina na čakany 6 ks, rydlo ploché, rydlo opichovací, rydlo půlkulaté
 - Osobní ochranné pracovní pomůcky
- Dílna musí mít oddělené pracoviště pro moření kovů.

Pro ověření jednotlivých kritérií hodnocení autorizovaná osoba připraví:

- dokumentace pro výrobu šperku - náušnic
- šperk určený k opravě - ozdobný řetízek, náušnice, brož nebo náramek
- vzor a dokumentace prstenu solitér
- 2 vzorky odlitků; 2 vzorky zlatnických prací

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí zajistit, aby pracoviště byla uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro realizaci zkoušky z hlediska BOZP odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 90 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 40 až 48 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška je rozdělena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro řemesla a umělecká řemesla, sekce uměleckořemeslná, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Marta Dostrašilová – OSVČ

Jan Zubko – OSVČ

Jaroslav Prášil – OSVČ

Rudolfinea, o. s